

ριγράψωμεν. Θέλομεν δὲ ἀναφέρει μόνον τὸ ἀκόλουθον ἀστεῖον ἀνέκδοτον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν.

Ὁ Ἱεροκῆρυξ Καρπασσῶν εἶχεν ἓνα Ὀραγγουτάγγον, ὅστις τοσοῦτον τὸν ἠγάπα, ὥστε δὲν τὸν ἄφινεν, ἀλλὰ ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθῇ πανταχόσε. Διὸ καὶ ἦτον ἠναγκασμένος ὁ Ἱεροκῆρυξ, ὅτε ἐπήγαινε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ τὸν κλείῃ εἰς τινα θάλαμον. Ὁ Ὀραγγουτάγγος ὅμως ἐκφυγὼν μίαν ἡμέραν, ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ στάς ὀπισθεν αὐτοῦ ἀνεπαισθήτως, ἐκαμνεν ὅσα σχήματα ἐβλεπεν αὐτὸν πράττοντα, ὥστε ἐκίνησεν ἅπαν τὸ ἀκροατήριον εἰς γέλωτα, διὰ τὸ ὅποιον καὶ ὁ Ἱεροκῆρυξ ἐβιάσθη νὰ τὸ ἐπιπλήξῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Πίθηκος ἐξηκολούθει νὰ μιμῆται καὶ τὰς ἐπὶ τούτῳ γινομένας χειρονομίας, καὶ οἱ ἀκροαταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ κρατηθῶσιν, ὁ Ἱεροκῆρυξ ἔμενε εἰς ἀπορίαν, ἕως οὗ πληροφορηθεὶς τὴν αἰτίαν τοῦ γέλωτός των, ἐγάλασε καὶ αὐτὸς, καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας τῆς Ἐκκλησίας νὰ τὸν ἀποπέμψωσιν εἰς τὸν οἶκόν του.

Λ Ι Κ Α Λ Α Ι Τ Ε Χ Ν Α Ι.

Η ΑΡΧΙΤΕΤΟΝΙΚΗ. Ἄρθρ. δ.

Μ' ὄλον ὅτι λεπτομερῆς ἔκθεσις τῶν Ἀρχιτεκτονικῶν τάξεων ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης παρὰ εἰς τὴν ἀρχαιότητα αὐτῆς, χάριν ὅμως τῶν νέων φιλοκάλων ἀναγνωστῶν μας, θέλομεν ὑποσυνάψειν ὀλίγα τινὰ περὶ αὐτῶν, καθ' ὅσον συγχωροῦσι τὰ ὄριά μας.

Τὸ μέτωπον ἢ τὸ ἔμπροσθεν μέρος ὁποιοῦδήποτε κτιρίου θεωρουμένου κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τέχνην παριστάνει τρία μέρη καλῶς ἀπ' ἀλλήλων διακρινόμενα. Αἶ σ τ ἦ λ α ι, αἵτινες συνήθως προσβάλλουσι κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ὄμμα, ἀποτελοῦσι τὸ μεσαῖον μέρος· αἶ β ἄ σ ε ι ς, ἐπὶ τῶν ὁποίων κεῖνται αἶ σ τ ἦ λ α ι ἀποτελοῦσι τὸ

κάτω μέρος καὶ τὸ ἐπὶ τῶν στηλῶν Θωράκιον, επιπλα-
 λυτε ἀποτελεῖ τὸ ἄνω μέρος. Ἐκαστον δὲ τῶν τριῶν τού-
 των μερῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς ἕτερα τρία. Καὶ ἡ μὲν βά-
 σις διαιρεῖται εἰς τὸ ὑποβάσιμον ἧτοι τὸ κάτωθεν
 μέρος εἰς τὸ μεσαῖον, τὸ κυρίως ἀποτελοῦν τὸ σῶμα τοῦ στυ-
 λοβάτου, καὶ εἰς τὴν κορωνίδα ἢ τὸ ἐπιβάσιον· ἡ δὲ στήλη
 συνίσταται ἀπὸ τὴν βάσιν, κειμένην εἰς τὴν κορωνίδα τοῦ
 στυλοβάτου, τὸν κορμὸν, ἧτοι τὸ μέσον καὶ μακρότερον
 μέρος, καὶ τὸ ἐπίκρανον ἢ τὴν κεφαλὴν, ἧτοι τὸ ἐ-
 πάνω μέρος τῆς στήλης. Τὸ δὲ θωράκιον περιλαμβάνει τὸ
 ἐπιστύλιον, ἧτοι τὸ χαμηλότερον μέρος, τὸν Ζωο-
 φόρον ἢ Ζώφορον (efrise) ἧτοι τὸ μέσον, καὶ τὴν κο-
 ρωνίδα ἐπὶ κορυφῆς. Εἰς ταύτην δ' ἐπροσθέτοντο καὶ
 ἄλλα τινὰ ὡς κοσμήματα ἅτινα δὲν ἔχουσι χρεῖαν
 περιγραφῆς ἐνταῦθα. Ἐνωθεν δὲ τῆς κορωνίδος τοῦ
 θωρακίου ἦτο τὸ προμετωπίδιον, καὶ τὸ λεγόμενον τύμ-
 πανον, ὅπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο κεκοσμημένον με-
 τὰ ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων.

Αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ τάξεις διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων
 κατὰ τρεῖς τρόπους· α'. ὡς πρὸς τὰς ἀναλογίας τῆς στή-
 λης, β'. ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῆς κορωνίδος, καὶ γ'. ὡς πρὸς
 τοὺς καλλωπισμοὺς τοῦ θωρακίου.—Ἡ ΔΩΡΙΚΗ εἶναι ἡ
 ἀρχαιοτέρα, ἀπλουστέρα καὶ ὀγκωδεστέρα τῶν Ἑλληνικῶν
 τάξεων. Αἱ ἀναλογίαι αὐτῆς εἶναι διάφοροι κατὰ δια-
 φόρους παλαιὰς οἰκοδομίας. Εἰς τὰ οἰκοδομήματα τῶν
 Ἀθηνῶν ἡ στήλη εἶχεν ὕψος ἑξάκις μεγαλήτερον παρά
 τὸ πλάτος τῆς βάσεως· τοῦτο δὲ καλεῖται διὰ με-
 τρος. Εἰς ἄλλα δὲ ἀρχαιότερα οἰκοδομήματα ἡ
 στήλη εἶχε τεσσάρων ἢ πέντε διαμέτρων ὕψος. Τὸ ἐ-
 πίκρανον ἢ ἡ κεφαλὴς αὐτῆς εἶχεν ὀλίγους τινὰς δακτυ-
 λίους εἰς τὰ ἄκρα τοῦ κορμοῦ, καὶ ἐγινοειδές τι καλλώ-
 πισμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ὀμαλὸς ἄβαξ. Ἡ κα-
 θαρὰ Δωρικὴ στήλη δὲν εἶχε βάσιν, ἀλλὰ μόνον εἴκοσι
 κατ' ἐπιφάνειαν αὐλόκια, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὰς
 σωζομένας ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Περικλίου, ὅτε νομί-
 ζεται ὅτι ἦτον εἰς τὴν μεγαλητέραν αὐτῆς τελειότητα.

Οἱ Ῥωμαῖοι μ' ὅλον τοῦτο τὴν μετεχειρίζοντο μὲ βά-
 σιν, καὶ ἐπνύξησαν τὸ ὕψος εἰς ὀκτὼ διαμέτρους, τὸ δ'
 ἐπίκρανον ἔκαμνον πλέον συμπεπλεγμένον. Τὸ Θωράκιον
 τῆς Δωρικῆς εἶχεν ἐπιστύλιον συνήθως ὅλως διόλου ἀπλοῦν,
 καὶ ὁ ζώφορος αὐτοῦ ἦτο κεκοσμημένος μὲ διαφόρους παρα-
 μήκεις ἐξοχὰς, καλουμένας τριγλύφα· ἡ δὲ κορωνὶς
 αὐτοῦ εἶχεν ὀλίγους τινὰς καλλωπισμούς. Ἐὰ μεταξὺ
 τῶν τριγλύφων διαστήματα τοῦ ζωφόρου ἔκαλοῦντο με-
 τόπαι, καὶ εἶχον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διάφορα ἀνά-
 γλυφα. Ἐὰ ἀγάλματα ἅτινα μετεκομίσθησαν πα-
 ρὰ τοῦ Ἑλγίνου εἰς τὴν Ἀγγλίαν, παριστῶντα τοὺς Κεν-
 ταύρους καὶ Λάπιθας, ἦσαν μετόπαι τοῦ ἐν Ἀθήναις
 Παρθενῶνος.— Ἡ ἸΩΝΙΚΗ τάξις ἦτον ἐλαφροτέρα τῆς
 Δωρικῆς κατὰ τὰς ἀναλογίας· ἡ στήλη ἦτο συνήθως ὀκτὼ
 ἢ ἐννέα διαμέτρων τὸ ὕψος, ἔχουσα βάσιν συγκειμένην
 ἐκ διαφόρων καλλωπισμῶν, καὶ καλουμένην Ἀττικὴν.
 Τὸ ἐπίκρανον αὐτῆς εἰς τὰ ἀντίθετα μέρη εἶχε δύο στρο-
 φοειδεῖς ἑλικας εἰς δὲ τὸν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐλίκων
 κορμὸν ὑπῆρχον κοσμήματα, ἅτινα ἠδύναντο νὰ μεταβλη-
 θῶσι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ τεχνίτου· ἄνωθεν
 δὲ τῶν ἐλίκων ὑπῆρχε πάντοτε ἄβαξ κεκοσμημένος εἰς
 τὰ ἄκρα. Ἡ τακτικὴ Ἰωνικὴ κεφαλὴς εἶχε δύο σειρὰς
 παραλλήλων ἐλίκων, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἔδιδον ἕτερον εἰς
 αὐτὴν σχῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε τέσσαρας διαγωνίους
 ἑλικας. Τὸ Ἰωνικὸν Θωράκιον εἶχεν ἐπιστύλιον ἀπλοῦν,
 ἢ μόνον ἦτο κεκοσμημένον δι' ὀριζοντείων γραμμῶν, ὁ
 ζωφόρος αὐτοῦ ἦτον ὀμαλὸς καὶ ἀπλοῦς, ἡ δὲ κορωνὶς
 συνέκειτο ἐκ διαφόρων καλλωπισμάτων, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον εἶχε σειρὰν μικρῶν τετραγωνικῶν κοσμημά-
 των, ἅτινα ὁμοίαζον κατὰ τι τοὺς ὀδόντας.— Ἡ ΚΟ-
 ΡΙΝΘΙΑ τάξις εἶναι ἀκόμη ἐλαφροτέρα τῆς Ἰω-
 νικῆς. Ἡ στήλη αὐτῆς ἦτο δέκα διαμέτρων τὸ ὕψος· ἡ δὲ
 βάσις τῆς στήλης ὡς ἡ Ἰωνικὴ μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον συμπε-
 πλεγμένη· Ἡ κεφαλὴς αὐτῆς (*) εἶχε τὸ σχῆμα ἐστραμμέ-

[*] Ἡ κεφαλὴς αὕτη, κατὰ τὸν Βιτρούβιον, ὀφείλει τὴν ἀρχὴν
 τῆς εἰς τὸ ἀκτύλιον συμβεβηχός. Εἰς τὸν τάφον Κορινθίας τινὸς

νου κώδωνος, καὶ ἦτο λαμπρῶς κεκοσμημένη, ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν δύο σειρὰς φύλλων ἀκάνθου· ὑπεράνω δὲ τούτων ἦσαν ὀκτὼ μικροὶ ἔλικες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦτον ὁ ἄβαξ, ἔχων γωνίας καὶ κοίλας πλευράς, εἰς τὸ κέντρον τῶν ὁποίων ἦτον ἀνὰ ἓν ἄνθος. Τὸ Θωράκιον τῆς Κορινθιακῆς τάξεως ὁμοίαζε μεγάλως τὸ τῆς Ἰωνικῆς, διαφέρον αὐτοῦ κυρίως ὡς ἔχον μᾶλλον συμπεπλεγμένα κοσμήματα, καὶ εἰς τὴν κορωνίδα σειράν ἐξοχῶν, αἰτινες ἦσαν κεκοσμημέναι μ' ἔλικας ἢ φύλλα.—**Ἡ ΤΟΣΚΑΝΙΚΗ ἢ ΕΤΡΟΥΡΙΑ** τάξις ὁμοίαζε σχεδὸν τὴν Δωρικὴν. Ἡ στήλη αὐτῆς ἦτον ἑπτὰ διαμέτρων τὸ ὕψος, εἶχεν ἀπλουστάτην βάσιν· καὶ ἡ κεφαλὴς αὐτῆς ἦτον ἐπίσης ἀπλουστάτη ὡς καὶ ἡ τῆς Δωρικῆς. Τὸ Θωράκιον αὐτῆς ὁμοίαζε κατὰ τι τὴν Ἰωνικὴν, ἀλλ' ἦτο ἀπλούστερον· ἡ τάξις δ' αὕτη ἐστερεῖτο παντὸς καλλωπισμοῦ.—**Ἡ ΣΥΝΘΕΙΟΣ** εἶχε συνηνωμένην τὴν Κορινθιακὴν κορωνίδα καὶ τὴν Ρωμαϊκο-Ἰωνικὴν μὲ διαγωνίους ἔλικας. Ὁ ζωφόρος αὐτῆς εἶχε καμπύλην ἐπιφάνειαν ἀντὶ ὀμαλῆς.

Σημ. Τὰ μεγαλήτερα δείγματα τῆς Δωρικῆς τάξεως εὐρίσκονται εἰς τὸν Παρθενῶνα, τὰ Προπύλαια καὶ τὸν ἵαον τοῦ Θεσέως εἰς Ἀθήνας· τῆς Ἰωνικῆς, εἰς τὸ λεγόμενον Ἐρεχθειον εἰς τὰς Ἀθήνας, συνιστάμενον ἐκ δύο, καὶ κατὰ σμῆμα ἐκ τριῶν ἰαῶν τῆς Κορινθιακῆς, εἰς τὸ χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους εἰς Ἀθήνας, τὸ μικρὸν μὲν, πληρὸν κομψῶν ἔργων, ἐνίοτε ὀλύχου τοῦ Δημόσθενους λεγόμενον· τῆς Τοσκανικῆς, δὲν σώζονται λείψανα. Τὸ καλλίτερον παράδειγμα τῆς Συνθετοῦ παριστάνεται εἰς τὸ τόξον τοῦ Τίτου, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἴφαινοντο ὅτι ἠγάπων πολὺ τὴν Κορινθίαν τάξιν. Αἱ ἀιαμνηστικά στήλαι τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Ἀιτωνίου, εἶναι Δωρικαί.

παρθένου ἢ τροφός τῆς Ἰδέσε κοφίνιον περιέχον διάφορα πολίτιμα πράγματα ἐκ τῶν ὅσα ἡ παρθένος ἠγάπα ὅτε ἔζη. Οπισθεν δὲ τοῦ κοφινίου ἦτο κεραμὶς προφυλάττουσα τὰ ἐμπριεχόμενα. Φιτόν τε ἄκάνθος λεγόμενον, ἐπὶ τοῦ ἑποίου ἔκειτο τὸ κοφίνιον, ἐξέτεινε χαριέντως τοὺς βλαστοὺς καὶ τὰ φύλλα του περὶ τὸ κοφίνιον ἕως τὴν κεραμίδα. Τοῦτο δὲ ἰδὼν ὁ γλυφεὺς Καλλίμαχος, συνέλαβεν ἀμέσως τὴν ιδέαν Ἀρχιτεκτονικοῦ καλλωπισματος, ἐξ οὗ μετ' ὀλίγον ἐσχηματίσθη ἡ Κορινθία κεφαλὴς. Ἀλλὰ καὶ ἀληθῆς ἂν ἦναι ἡ μικρὰ αὕτη διήγησις, φαίνεται πιθανὸν ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐγενε βελτίωσις μόνον εἰς πρῶτόν τινα κεφαλίδα τῆς Αἰγύπτου.